

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 941/2516

นายทองอินทร์ รัตประดิษฐ์โจทก์ นางสุดจิตต์ ภูมิจิตร์จำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 1646, ป.พ.พ. มาตรา 1647, ป.พ.พ. มาตรา 1648, ป.พ.พ. มาตรา 1706

ย่อ / หลักกฎหมาย

เจ้ามรดกทำพินัยกรรมมีข้อกำหนดว่า หากข้าพเจ้าถึงแก่กรรมทรัพย์สินมรดกทั้งหมดที่มีอยู่ในขณะนี้ หรือจะเกิดขึ้นในอนาคต ให้ ส. เป็นผู้จัดการมรดกและรวบรวมเอาจัดการศพและทำบุญอุทิศ ส่วนกุศลให้ข้าพเจ้าตามสมควร ส่วนที่เหลือออกนั้นให้จัดการแบ่งปันแก่หลานๆ ของข้าพเจ้า นั้น เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าเจ้ามรดกไม่มีลูก และเจ้ามรดกมีพี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกันอีก 3 คน คือ ป. ผ. และ ท. โดยเจ้ามรดกเป็นคนสุดท้อง ฉะนั้น หลานตามข้อกำหนดในพินัยกรรมจึงหมายถึง ลูกของพี่ของเจ้ามรดกดังกล่าวที่มีชีวิตอยู่ทุกคน อันเป็นการกำหนดบุคคลซึ่งอาจทราบตัวแน่นอน ได้ เป็นผู้รับพินัยกรรม ข้อกำหนดในพินัยกรรมดังกล่าวจึงไม่เป็นโมฆะ

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องว่าโจทก์เป็นบุตรบุญธรรมของนางเล็ก รัตประดิษฐ์นางเล็ก รัตประดิษฐ์ ถึงแก่กรรม โดยไม่ปรากฏว่าได้ทำพินัยกรรมไว้ต่อมาโจทก์ทราบว่าศาลแพ่งได้แต่งตั้งจำเลยเป็นผู้จัดการมรดก ตามคดีหมายเลขแดงที่ 5203/2512 โดยจำเลยอ้างว่านางเล็ก รัตประดิษฐ์ได้ทำพินัยกรรมไว้ และตั้งให้จำเลยเป็นผู้จัดการมรดก โจทก์ขอปฏิเสธการมีอยู่ ไม่รับรองความสมบูรณ์ และไม่รับรอง ความถูกต้องของสำเนาพินัยกรรมที่จำเลยยื่นต่อศาล และถ้าจำเลยพิสูจน์ได้ว่าสำเนาพินัยกรรม ดังกล่าวถูกต้อง ข้อกำหนดพินัยกรรมตอนที่ว่า "ส่วนที่เหลือออกนั้นให้จัดการแบ่งปันแก่หลาน ๆ ของข้าพเจ้า" เป็นข้อกำหนดที่ไม่อาจทราบตัวผู้รับมรดกได้แน่นอน ตกเป็นโมฆะ และข้อกำหนด ที่ว่า "ส่วนจะตกให้แก่ผู้ใดเท่าใด สุดแต่นางสุดจิตต์ ภูมิจิตร์ จะพิจารณาเห็นสมควร" ก็เป็นโมฆะ ขอให้จำเลยในฐานะผู้จัดการมรดกแบ่งเงินสดให้โจทก์ 270,000 บาท และโอนใส่ชื่อโจทก์เป็น ผู้รับมรดกในโฉนดที่ดินพร้อมด้วยสิ่งปลูกสร้างตามฟ้อง กับมอบเครื่องประดับจำพวกสร้อย แหวน และเครื่องประดับบ้านของนางเล็ก รัตประดิษฐ์ให้โจทก์ จำเลยให้การว่า นางเล็ก รัตประดิษฐ์ ทำพินัยกรรมไว้ตามสำเนาพินัยกรรมท้ายฟ้อง ข้อกำหนดพินัยกรรมไม่เป็นโมฆะ โจทก์ฟ้องคดีเมื่อ ล่วงพ้น 3 เดือนนับแต่วันโจทก์ทราบ หรือควรจะทราบข้อความในพินัยกรรมแล้ว จึงขาดอายุความ และจำเลยได้จัดการแบ่งทรัพย์สินมรดกให้แก่ผู้มีส่วนได้รับทรัพย์ตามพินัยกรรมไปตามส่วนเท่า ๆ กัน ก่อนโจทก์ฟ้องจำเลยจึงไม่มีสิทธิหรืออำนาจหน้าที่เกี่ยวกับทรัพย์สินมรดกโจทก์ไม่มีอำนาจฟ้องจำเลย ให้แบ่งทรัพย์สินมรดกให้โจทก์อีก ฟ้องโจทก์เคลือบคลุม ศาลชั้นต้นวินิจฉัยว่า นางเล็ก รัตประดิษฐ์ ได้ทำพินัยกรรมไว้จริง ข้อกำหนดในพินัยกรรมที่วางมรดกให้หลาน ๆ หาเป็นโมฆะไม่ ส่วน ข้อกำหนดเรื่องส่วนแบ่งจะตกให้แก่ผู้ใดเท่าใด สุดแต่แต่นางสุดจิตร์ ภูมิจิตร์ จะเห็นสมควรนั้น เป็นโมฆะ ถือเท่ากับว่าไม่มีข้อกำหนดอยู่ เมื่อนางเล็ก รัตประดิษฐ์ ทำพินัยกรรมยกทรัพย์สินมรดกให้ แก่หลาน โจทก์ก็เป็นผู้ถูกตัดมิให้รับมรดกตามมาตรา 1608พิพากษายกฟ้อง โจทก์อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์พิพากษายืน โจทก์ฎีกาว่า ข้อกำหนดในพินัยกรรมที่ให้แบ่งทรัพย์แก่หลาน ๆ นั้น ไม่ อาจทราบได้แน่นอนว่าผู้รับมรดกคือผู้ใด จึงตกเป็นโมฆะ ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ข้อกำหนดใน พินัยกรรมของผู้ตายมีว่า "ฯลฯ หากข้าพเจ้าถึงแก่กรรมลงเมื่อใด ข้าพเจ้าขอมอบหมายแต่งตั้งให้

นางสุดจิตต์ ภูมิจิตร เป็นผู้จัดการมรดกของข้าพเจ้าแต่ผู้เดียว โดยทรัพย์สินมรดกทั้งหมดที่ข้าพเจ้ามีอยู่ในขณะนี้หรือจะมีขึ้นในอนาคต ฯลฯให้นางสุดจิตต์ ภูมิจิตร เป็นผู้รวบรวมเอาจัดการศพและทำบุญอุทิศส่วนกุศลให้แก่ข้าพเจ้าตามสมควร ส่วนที่เหลือออกนั้นให้จัดการแบ่งปันแก่หลาน ๆ ของข้าพเจ้า ส่วนจะตกได้แก่ผู้ใดเท่าใด สุดแท้แต่นางสุดจิตต์ ภูมิจิตร จะพิจารณาเห็นสมควร ฯลฯ"คดีมีประเด็นมาสู่ศาลฎีกาเฉพาะข้อกำหนดที่ว่า "ส่วนที่เหลือออกนั้นให้จัดการแบ่งปันแก่หลาน ๆ ของข้าพเจ้า" เป็นโมฆะหรือไม่ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่านางเล็ก รอดประดิษฐ์ เจ้ามรดกไม่มีลูกและนางเล็กรอดประดิษฐ์ มีพี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกันอีก 3 คน คือหลวงประกอบบรรณกิจ นางผิว กัณหาวิช และนางทองสุข ศรีสาครโดยนางเล็ก รอดประดิษฐ์ เป็นคนสุดท้อง ฉะนั้น หลานตามข้อกำหนดในพินัยกรรมจึงหมายถึงลูกของพี่ของนางเล็ก รอดประดิษฐ์ ดังกล่าวที่มีชีวิตอยู่ทุกคน อันเป็นการกำหนดบุคคลซึ่งอาจทราบตัวแน่นอนได้ข้อกำหนดในพินัยกรรมดังกล่าวจึงไม่เป็นโมฆะ พิพากษายืน

องค์คณะ

ถนอม ครูไพศาล · เสถียร ลิ้มปิยะเชิธร · ศิริ อติโพธิ

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://thaideka.online/deka/941/2516>